

Stemmen tellen voor verkapte subsidie

9 februari 2017, door Michiel Osinga-Sanders

Minister Plasterk (Binnenlandse Zaken) maakte op 1 februari bekend dat het Kabinet had besloten dat het tellen van stemmen op de stembureaus tijdens de komende verkiezingen in maart handmatig moet. Dat de software die voor het tellen van stemmen wordt gebruikt taboe zou zijn had niet iedereen verwacht.

Volgens artikel E 4, tweede lid, van de Kieswet kunnen degenen die op de dag van de stemming de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt en na het volgen van een training naar het oordeel van burgemeester en wethouders over voldoende kennis en vaardigheden beschikken op het terrein van het verkiezingsproces, als lid en plaatsvervangend lid van het stembureau worden benoemd. Het artikel bevat drie uitzonderingsgevallen waarin iemand geen lid van het stembureau mag zijn. Het vierde lid biedt de mogelijkheid eisen te stellen aan de kennistoets. Kort gezegd, wie aan de twee criteria voldoet mag (plaatsvervangend) lid van het stembureau zijn.

In Nij Beets is op 15 maart 2017 naar verwachting weer een stembureau gevestigd. Verkiezingen moeten open en transparant zijn. De organisatie van en achter het hele stembureausysteem moet duidelijk zijn. Mogen burgemeester en wethouders eigen eisen stellen? Dat mag alleen als dat volgens de Kieswet mag. De Kieswet biedt burgemeester en wethouders echter niet die ruimte.

Opsterland heeft buitenwettelijke criteria gehanteerd. Dat staat de Kieswet niet toe.

Voor insiders komt het bericht niet als donderslag bij heldere hemel. Dat blijkt omdat verschillende gemeenten vlot op het besluit handelen. Het kan niet anders dan dat er vooraf over is nagedacht. De wijze waarop gemeenten anticiperen verschilt. Opsterland doet direct een persbericht uit met daarin een oproep aan (leden van) verenigingen op de verkiezingsavond op 15 maart 2017 stemmen te tellen. De individuele vrijwilliger... Het levert de vereniging de vergoedingen op.

Stemmentellers zijn snel geregeld getuige het persbericht van een week erop. Twaalf enthousiaste verenigingen gaan in Opsterland stemmen tellen. Elke vrijwilliger die meedoet verdient voor zijn vereniging 25 euro.

Op het eerste gezicht een leuk verdienmodel voor de twaalf buurt-, muziek-, zwembad- en sportverenigingen die zich hebben opgegeven. Wat een avond gezellig stemmen tellen al niet kan opleveren. Of de stemmentellers vooraf gescreend worden... best mogelijk, geen idee.

Een stemmenteller is lid of plaatsvervangend lid van een stembureau. Zo'n lid krijgt meestal een vergoeding. De hoogte van die vergoeding bepaalt elke gemeente zelf. In 2014 was de vergoeding in Opsterland 70 euro. Da's niet veel. In Bostel is de vergoeding dit jaar 125 euro. Bostel is bij lange na niet de ruimhartigste. Stemmentellers van 25 euro zijn een koopje voor Opsterland.

De vergoeding die elk stembureau lid ontvangt, of dat nou gaat om een paar uur werk of een hele dag werk, krijgt dat lid voor zijn inzet. Normaliter wordt de vergoeding (presentatievergoeding) bruto uitgekeerd en moet de ontvanger het opgeven bij de Belastingdienst. Is het een vrijwilligersvergoeding dan is het onder bepaalde voorwaarden onbelast. Saillant detail: de vrijwilligersvergoeding is alleen van toepassing wanneer de werkzaamheden worden verricht voor een privaat- of publiekrechtelijke organisatie die niet is onderworpen aan vennootschapsbelasting. Gemeenten vallen vanaf 2016 onder vennootschapsbelasting. Dus of onbelaste vergoeding door de beugel kan...

Wat Opsterland heeft gedaan is een voorwaarde verbinden aan de vergoeding en daar begint de schoen te wringen. Of het is aan het individuele stembureau lid (stemmenteller) om te beslissen over de besteding van zijn vergoeding, of het is een verkapte vorm van subsidieverstrekking. De overheid die voorwaarden verbindt aan het verstrekken van een vergoeding verstrekt subsidie. Opsterland betaalt de vergoeding rechtstreeks aan de twaalf verenigingen.

Voorwaarden stellen leeft op gespannen voet met het stelsel van onpartijdige verkiezingen. Citaat van het ministerie van Binnenlandse Zaken: "Er mag geen enkele schaduw boven de uitslag van de komende Tweede Kamer verkiezingen hangen". Door alleen al bij de werving te vragen om stemmentellers die voor hun vereniging geld willen verdienen, wordt een grens overschreden. Mag dat volgens de Kieswet? De potentiële individuele vrijwilliger heeft het nakijken.